

A Fővárosi Ítéletábra dr. Hüttl Tivadar ügyvéd (címe.) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a Kosik Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző: dr. Kosik Barbara ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe.) alperes ellen személyiségi jog megsértése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. február 21. napján kelt 40.P.22.577/2018/6. számú ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes által fizetendő kereseti illetéket 36.000 (harminchatezer) forintba felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2018. május 11. napján az alperes által üzemben tartott hírportál „Lincselt volna a csőcselék” című cikket hozott nyilvánosságra, mely mellett szerepeltette a felperes képmását ábrázoló, korábbi - 2017. áprilisában zajló tüntetésen készült - fényképet, a cím és a lead alatt, a szöveg kezdete mellett. A cikk a 2018. május 8. napján az Országgyűlés alakuló ülésével párhuzamosan tartott tüntetésről számolt be, ennek részeként arról is, hogy a tüntetők közül néhányan (a csőcselék) rátámadtak az Országházból kilépő református egyházi vezetőkre. A felperes a tüntetésen rövid ideig ott volt, azonban az egyházi méltóságokkal kapcsolatos inzultusnál nem volt jelen, abban nem vett részt, még nézőként sem kapcsolódott be. A felperes kérte, hogy az alperes távolítsa el képmását a cikkből, illetve a címlapon szereplő összefoglaló mellől is, mely kérelemnek az alperes 2018. június 4. napján eleget tett.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a képmáshoz való jog, valamint a személyes adatok védelmére tekintettel jogtalanul használta fel a képmását az általa kiadott ...hu online hírportálon 2018. május 11. napján közzétett „Lincselt volna a csőcselék” című írás illusztrációjaként, továbbá, hogy a cikk címével a felperest ábrázoló képi illusztráció felhasználására tekintettel megsértette a becsületét a „Lincselt volna a csőcselék” címmel a képi illusztráció felhasználására tekintettel; valamint megsértette a jóhírnevét azzal, hogy a „nos ez a csőcselék” támadt rá három az Országházból kilépő református egyházi vezetőkre, akikről azt hitte,

kormánypárti politikusok, pedig meghívott vendégei voltak az időközben már lezajlott ünnepi fogadalomtételnek" közléssel valós tényt abban a hamis színben tüntetett fel, miszerint a felperes részt vett volna az egyházi személyek inzultálásában. Kérte, hogy kötelezze az alperest 300.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

Előadta, hogy az alperesi sajtótermék címlapján, és a sérelmezett cikk mellett bemutatott, a felperest azonosíthatóan láttató fényképfelvétel felhasználásához az alperes nem kérte az érintett felperes hozzájárulását. A felvétel nem 2018. május 8-án készült, hanem vélhetően korábban, 2017 áprilisában. A képfelhasználás sértette a célhoz kötöttséget, nem tekinthető továbbá tömegfelvételnek sem. A fényképfelvétel közzétételével és az ahhoz kapcsolt szöveg egységével a csöcselék részének titulálta az alperes, mely kifejezés lealacsonyító, megszégyenítő, az emberi méltóságot durván sértő kifejezés. A jóhírnév sérelme körében arra hivatkozott, hogy az egyházi vezetők inzultálása a képpel összefüggésben rá vonatkoztatható, miközben ehhez az eseményhez semmilyen köze nem volt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. A képmáshoz és a személyes adatok védelméhez fűződő jog tekintetében arra hivatkozott, hogy a felperesi képmás nem jelenik meg a felvételen, mivel az tömegfelvétel, tárgya pedig a tüntetés kapcsán egymással szemben álló tüntetők és rendőrök jelenete, felperes a képről nem azonosítható. Álláspontja szerint a korábbi demonstráción történő részvételével belenyugodott abba, ráutaló magatartással hozzájárult, hogy ott tömegfelvétel keretében fénykép készüljön róla és azt később felhasználják. A képfelvétel felhasználása nem volt öncélúnak sem tekinthető. A becsület megsértése körében kérte figyelembe venni, hogy a cikk a református egyházi személyeket ért inzultusról adott hírt, hangneme kissé túlzó volt, azonban a cikk írója okkal és megalapozottan használta a csöcselék, illetve lincselte volna kifejezéseket, amely nem a felperes személyére vonatkozott. A jóhírnév megsértése kapcsán arra hivatkozott, hogy maga a fényképfelvétel nem a felperest jeleníti meg, hanem a demonstráción jellemző képet, a rendőrök és a tüntetők szembenállását. Ekként a kép és a cikk érintettje nem a felperes. A sérelemdíj körében arra hivatkozott, hogy annak összege eltúlzott a felperes semmilyen módon nem támasztotta alá az őt ért nem vagyoni sérelem tényét és volumenét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes képmáshoz fűződő személyiségi jogait a felperest egyedileg megjelenítő képmása bemutatásával, melyet illusztrációként használt a 2018. május 11. napján az általa üzemeltetett „Lincselte volna a csöcselék” című írásához.

Megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsülethez fűződő jogát a felperes képmása mellé kapcsoltan 2018. május 11. napján a ...hu internetes sajtótermékben nyilvánosságra hozott „Lincselte volna a csöcselék” című írással. Megállapította továbbá, hogy megsértette az alperes a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát az írás azon közlésével, hogy „Nos ez a csöcselék támadt rá három, az Országházból kilépő református egyházi vezetőre, akikről azt hitte, kormánypárti politikusok, pedig meghívott vendégei voltak az időközben már lezajlott ünnepi fogadalomtételnek,” amennyiben ezzel azt a hamis látszatot keltette, hogy a képen ábrázolt felperes részt vett az egyházi szereplők inzultálásában. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300.000 forint sérelemdíjat, és az államnak külön felhívásra 18.000 forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az egyes személyiségi jogsértéseket vizsgálva indokolta.

A képmáshoz jog megsértése kapcsán ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:48. § (1), (2) bekezdéseit. Abból indult ki, hogy a felperes engedélyére volt szükség a korábban, ugyancsak a Kossuth téren zajló másik tüntetésen készült fényképfelvétel keresettel érintett cikkbeli felhasználásához. Kifejtette, hogy a kép nem minősült tömegfelvételnek, azon a

felperest egyedileg mutatták be. Más személyek nem feltétlenül azonosíthatók, vagy azonosíthatóságuk elenyésző jelentőségű a kép fő témáját adó felperesi képmás háttérében. A felperes és a képen szereplő személy azonosságáról a per tárgyalásán a bíróság személyesen is meggyőződött.

Indokolása szerint önmagában az, hogy a kép a felperest közszereplés alkalmával mutatta be nem vonatkoztatható egy teljesen más közéleti eseményhez kapcsolódó nyilvánosságra hozatalhoz. Utalt arra, hogy a felperes nyilvános közéleti szereplése a 2018. május 8-i tüntetésen nem volt az alperes által igazolható. Annak, hogy a felperes elismerte, hogy ezen a tüntetésen is rövid ideig részt vett, nem tulajdonított jelentőséget. A felperesnek ugyanis saját elmondása szerint nem volt köze a cikkel illusztrált eseményhez, a cikk tartalma által kijelölt nyilvános közszereplési helyzethez, azaz az egyházi vezetők tüntetés ideje alatti inzultáláshoz. Az egyházi vezetők inzultálásánál, illetve az ahhoz kapcsolódó konkrét eseményeknek a felperes ezáltal nem volt nyilvános közszereplője.

Az elsőfokú bíróság összegezve akként foglalt állást, hogy a Ptk. 2:48. § (1), (2) bekezdéseire nem lehet olyan kiterjesztő értelmezést adni, mely szerint bárkiről nyilvános közszereplése alkalmával készített fénykép akármilyen egyéb, ugyancsak nyilvános közszereplésnek tekinthető eseményhez kapcsolódóan felhasználásra kerülhessen.

A személyes adatok védelméhez fűződő jog megsértése miatti kereset kapcsán ismertette az Info tv. 3. § 1. pontját, 3. § 10. pontját, 4. § (1) és (2) bekezdését, 5. § a) b) pontjait, 6. § (7) bekezdését. Kiemelte ezen rendelkezések alapján, hogy a személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető. A felperest a perbeli képmás egyedileg azonosítható módon mutatta be, és mivel a 2018. május 8-i tüntetésen a felperes a képhez fűzött szöveg szerinti nyilvános közszereplésen nem vett részt, a felperesi képmás felhasználása a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát sértette. Mivel a felperes nem kérte ezen személyiségi jog megsértésének megállapítását, ezért indokolása szerint ez a sérelemdíj igénye megalapozottságánál jöhetett figyelembe.

A becsülethez való jog megsértése kapcsán ismertette a Ptk. 2:45. § (1) bekezdését. Kifejtette, hogy a PK 12. számú állásfoglalásra figyelemmel a képmást együtt kellett vizsgálni a teljes cikkel. A szöveg és a képmás is a 2018. május 8-i tüntetésen történt egyházi vezetőkkel szembeni inzultusra utalt. Megállapította, hogy a „lincselte volna a csőcselék” cím mellett jelent meg a felperes képe, ahhoz közvetlen közel. Ez pedig egyfelől arra utal, hogy a felperes a támadókhoz, tehát a csőcselékhez tartozott, másfelől arra is, hogy a felperes egy erőszakos cselekményben vett részt (lincselés). Mivel a csőcselék és a lincselés kifejezések az érintett társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas kifejezések, melyekhez a közgondolkodás lealacsonyító, megszégyenítő tartalmat társít, a csőcselék szó kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. Fentiek alapján megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsülethez fűződő jogát a cikk címében foglalt szöveg és a mellette bemutatott felperesi képmással egységben.

A jóhírnév sérelme kapcsán ismertette a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését. Megállapította, hogy a perbeli cikk arról értekezik, hogy 2018. május 8-án a budapesti Kossuth téren összeverődött tüntetők egy csoportja református egyházi vezetőket inzultált, bántalmazott. Az illusztrációként bemutatott felperesi képmás és a szöveg együttesen a cselekmény elkövetőjeként láttatja a felperest. Az alperes sem vitatta, hogy a felperes az inzultusban nem vett részt, ezért a kép és a szöveg azt a valótlan tényt állítja a felperes tekintetében, hogy a felperes az egyházi vezetők elleni támadás cselekvő részese volt. Ez a felperesre vonatkozó közlés a képmására is tekintettel ugyancsak sértő, mivel a közfelfogás általánosan elítéli mások bántalmazását. Mivel a közlés objektíve valótlan, ezért a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján megállapította a jóhírnév megsértését.

A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján valamennyi sérelmezett személyiségi jog tekintetében megállapította a jogsértést.

A sérelemdíjról a Ptk. 2:52. § (1), (2) bekezdése alapján határozott. Rögzítette, hogy a személyiségi joga megsértésének megállapítására tekintettel a felperesnek megnyílt a joga sérelemdíj követelésére. Az alperes a korábban kifejtettek alapján alaptalanul hivatkozott magatartása jogszerűségére. Bár a cikk kétségtelenül véleménycikk, ugyanakkor a műfaji meghatározás nem ad arra alapot, hogy a bíróság ne annak értelme szerint bírálja el az adott szövegtartalmat. Az alperes erre hivatkozással a felelősség alól nem mentesülhetett. Mivel a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges a sérelemdíjra való jogosultsághoz, ezért nem látta szükségét további joghátrány bizonyításának.

Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a rendelkezésre álló adatok és körülmények mérlegelésével határozta meg a felperest illető sérelemdíj összegét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján. Figyelembe vette, hogy az alperes régóta működő sajtószerv, mely tudomással kell bírjon a működésére vonatkozó jogszabályi keretekről. Saját nyilatkozata szerint is tisztában volt azzal, hogy az általa illusztrációként felhasznált képmás nem a cikkben szereplő eseményhez kapcsolódóan készült. Hátrányára értékelte ezért, hogy a jogsértést jobb tudomása ellenére követte el. Figyelembe vette azt is, hogy a cikk egy országos napilapban jelent meg, így a nyilvánosság nagyon nagy számú személyek körét öleli fel, a szöveget más internetes hírportál is átvette. Mindezek alapján a jogsértések számát is értékelve, nem találta eltúlzottnak a felperes által igényelt 300.000 forintos sérelemdíj követelést és a kereset szerint marasztalta az alperest. A felperes által felajánlott tanúbizonyítási indítványt, mint szükségtelent mellőzte. A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását. Fellebbezését részben arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe ítélete meghozatala során azt a védekezést, mely szerint a cikk és a hozzá illusztrációként kapcsolt fényképfelvétel politikai, társadalmi vitát kiváltó eseményt feldolgozó véleménycikként jelent meg. Nem tűnik ki az indokolásból az sem, hogy az elsőfokú bíróság az alperes által hivatkozott alkotmánybírói határozatokban foglaltakat, a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban, valamint a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban kifejtetteket, a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozásának lehetőségét hogyan vette figyelembe. A személyhez fűződő jogokat, illetve a vélemény és sajtószabadság alkotmányos alapjogokat miként vetette össze, milyen körülményekre volt figyelemmel. Hivatkozott az ellenkérelmében megjelölt 165/2011. (XII. 20.) AB határozatban foglaltakra is, mely határozat kiemeli a véleménynyilvánítási jog és a sajtószabadság jelentőségét a demokratikus közvélemény alakításában, valamint megerősíti a sajtó ellenőrző, tájékoztató szerepét. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy az alperes elismerte azt, miszerint a felperest egyedileg és azonosítható módon mutatta be a fénykép. Az alperes kifejezetten arra hivatkozott, hogy a felperesi képmás nem jelenik meg a felvételen, mivel az tömegfelvétel, a tárgya pedig a tüntetők és rendőrök szembenállásának jelene. Fenntartotta azt az álláspontját, miszerint az a körülmény, hogy a felperes személye ezen a felvételen esetlegesen beazonosítható, még nem teszi egyedivé a felvételt. Azon ugyanis több más személy is egyedileg beazonosítható módon tűnik fel. Az pedig, hogy a felperes az a személy, aki a kamera objektívéhez legközelebb eső személy, nem befolyásolja a felvétel tömegfelvétel jellegét.

Hivatkozott arra is, hogy a felvétel olyan nyilvános eseményen, közterületen készült, ahol szokásos képfelvétel készítése. Aki egy ilyen eseményen részt vesz, annak számolnia kell azzal, hogy személyét esetleg felismerhetően megörökítik. Megítélése szerint a sérelmezett képfelvétel a nyilvános közéleti szereplés egyedibb esetét örökíti meg, nevezetesen a tüntetők és a rendőrök határvonalát, nem az egyes képen szereplő személyeken van a hangsúly. Tévesen jutott az elsőfokú

bíróság ezen alperesi érvelés figyelmen kívül hagyásával arra a következtetésre, hogy a fénykép felhasználásához a felperes hozzájárulására volt szükség.

Hangsúlyozta, hogy a tüntetésen való részvétel közéleti szereplésnek minősül, ezért a felhasználásra a felperes hozzájárulása nélkül is volt jogosultsága. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a védekezést sem, mely szerint a felperes ráutaló magatartással adta meg a fényképfelvétel felhasználásához a hozzájárulását. Ez pedig abban nyilvánult meg, hogy felperes részt vett az érintett tüntetésen, és tudomással bírt arról, hogy róla fényképfelvétel készülhet, amely felvételt tudósítás, újságcikkek elkészítése során felhasználhatnak.

Megalapozatlannak tartotta azt az elsőfokú bírósági következtetést, hogy a felperes rövid ideig való jelenléte a tüntetésen közömbös. Álláspontja szerint ez kellő ténybeli alapot szolgáltatott arra, hogy az újságíró olyan fényképfelvételel használjon a véleménycikkében kifejtett események illusztrálásához, amelyen esetleg felperes beazonosítható. Az, hogy az események erőszakba fordultak a 2018. májusi tüntetésen, és az a tény, hogy felperes magán a tüntetésen jelen volt, de az erőszakban nem vett részt, nem zárja ki és nem teszi jogellenessé, hogy alperes olyan fényképfelvételel használjon fel, amelyen felperes egy tüntetésen vesz részt.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a fényképfelvételnél az átlagolvasó szemszögét. Álláspontja szerint a fénykép nem pontosan és azonosíthatóan láttatja a felperest, egy átlagolvasó számára felperes személye beazonosításra alkalmatlan. Erre tekintettel vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését is, hogy a felperest egyedileg jól beazonosítható módon ábrázolta a perbeli fényképfelvétel.

A becsülethez való jog megsértése kapcsán is arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a cikk politikai-társadalmi vitát kiváltó eseményt dolgoz fel. Nem értékelte a cikk műfaji sajátosságait vagyis hogy véleménycikk lévén megengedett, hogy hangneme kissé túlzó legyen. A használt kifejezések épp azt kívánják megjeleníteni, hogy a támadással érintett egyházi személyeket ért inzultus a társadalom tagjai által súlyosan elítélt cselekmény. A szerző a véleménycikkében használt hangnemmel a felháborodottságát, megrökönyödését hivatott fejezte ki, ez pedig nem éri el a becsületsértés felperes által hivatkozott határát. A csöcselék és a lincselte volna kifejezések az agressziót mélyen elítélő véleményét érzékeltetik.

Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete hiányos, mivel nem tartalmazza pontosan, hogy a kép hol, milyen tartalmú bekezdés, szöveg mellett helyezkedik el. Ennek azért van jelentősége, mert az illusztráció - a PK 12. számú állásfoglalásban foglaltakra tekintettel - együtt vizsgálándó a teljes cikkel. A képet is akként kell megítélni, hogy a teljes szövegen belül hol helyezkedik el, hiszen ez pontosítja, hogy az adott pillanatkép a teljes cikk mely részéhez kapcsolódik szorosan. Bár a kép a cím és a lead alatt jelent meg, azonban a bevezető szöveg mellett, ami azt jelenti, hogy a szerző a bevezető szöveget kívánta kép illusztrációval ábrázolni. A bevezető szöveg pedig semmilyen felperesre utaló becsületsértő jelentéstartalmat nem hordoz. Fentiek alapján a PK 12. számú állásfoglalás figyelembevétele esetén nem juthatott volna az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a kép megjelenésének helye arra utal, hogy felperes a támadókhoz, tehát a csöcselékhez tartozott.

A jóhírnév sérelme kapcsán kérte figyelembe venni a képmáshoz fűződő személyiségi jog, és a becsületsértés kapcsán kifejtetteket. Kiemelte, hogy kiterjesztő az az értelmezés, mely szerint a felperes is részese volt annak a tömegnek, amely az egyházi személyek inzultálásában tevőlegesen részt vett. Az, hogy egy írás mit sugall, nem lehet személyiségi jogsértés alapja. Álláspontja szerint a képfelvétel egy adott helyzetet, szituációt illusztrált. Azt a nyilvános közszereplés során egyedi esetet örököltette meg, amikor a tüntetők és a rendőrök egymással szembehelyezkedtek. Az elsőfokú bíróság ezért a jóhírnév sértés tekintetében is téves következtetéseket vont le.

A sérelemdíj tekintetében arra hivatkozott, hogy a sérelemdíj megítélése indokolatlan, továbbá az első fokon megítélt összeg mindenképp eltúlzott. Sem a felperes, sem az elsőfokú bíróság semmilyen körülményt nem hívott fel annak igazolására, alátámasztására, hogy felperes személyére,

környezetére az esetleges jogsértés milyen hatással volt. Ezen hatások értékelésére sem került sor az elsőfokú döntés meghozatala során. Az elsőfokú bíróság kizárólag azt értékelte, hogy az alperesi sajtószerv jobb tudomása ellenére követte el a jogsértést, illetve az elért nagy nyilvánossági kört, valamint a cikk átvételét. Mind a felperes, mind az elsőfokú ítéleti indokolás kizárólag alperesi felróhatóság körébe tartozó körülményeket hívott fel, mely nem meríti ki a sérelemdíj megállapításához szükséges jogszabályi körülmények vizsgálatának követelményét.

Kiemelte, hogy a felperes a személyét ért semmilyen konkrét sérelmet nem nevezett meg. Érvelése szerint az egységes gyakorlat az, hogy hátránybizonyítás kötelezettségének hiánya nem jelenti azt, hogy ne kellene ilyen hátrányt, konkrét sérelmet a felperesnek megneveznie. Elhanyagolható sérelmek esetén sérelemdíj megítélésére nincs lehetőség. A konkrét nem vagyoni sérelem, immateriális hátrány megjelölésének hiányában az elsőfokú bíróság sem volt abban a helyzetben, hogy egy esetleges sérelem köztudomású jellegéről állást foglaljon. Hivatkozott arra is hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes megkeresésére az alperes az érintett képfelvételt rövid időn belül eltávolította.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Kiemelte, hogy a cikket kizárólag az teszi jogsértővé, hogy egyértelműen beazonosíthatóan ábrázoló képfelvétellel illusztrálja, amely miatt az olvasóközönség azt a következtetést vonhatta le, hogy ő is részt vett az egyházi méltóságok inzultálásában. Az alperesi jogorvoslati kérelem a bizonyíték felülmérlegelésére irányul, aminek azonban nincs jogalapja, az elsőfokú bíróság ellentmondásmentes tényállást állapított meg, az alperesi érvelés sem tartalmaz a tényállás megállapítás kapcsán bírói hibára utaló részt. A per során kifejezetten tagadta, hogy részt vett az egyházi méltóságok inzultálásában. A képfelvétel nem köthető a cikkben található közlés tartalmához, amely nem általában a tüntetésről számolt be, hanem kifejezetten annak egy jogsértő részeseményéről szólt. Hivatkozott a 334/2018. (XI. 12.) AB határozatra is, amely alapján azt is vizsgálni kell, hogy a kifogásolt fénykép és a cikk tartalma egymással összefüggésben áll-e. A 2017. áprilisában a CEU elüldözése miatti tiltakozáson készült kép nem szabad felhasználású, a felperes ott tett megnyilvánulásaitól független tartalmakhoz nem használható fel. A becsület védelme körében arra hivatkozott, hogy nem az a kereset tárgya, hogy a közvélemény milyen módon gondolkodik az egyházi vezetők inzultálásáról. A jogsértés abban áll, hogy ehhez a jóízlés határait a felperesi oldal szerint is meghaladó esetről szóló íráshoz a felperest egyedileg felismerhető felvételét használták illusztrációjaként. A felperes álláspontja szerint a teljes cikk képez szerves egységet, amibe beletartozik a kép, a cím, a bevezető és a szövegtörzs. Az alperes jóhírnév védelme kapcsán előadott érvelése nem cáfolja az elsőfokú ítélet megalapozottságát. A sérelemdíj alkalmazásának nem feltétele a hátrány bizonyítása, az alperes anélkül kéri az elsőfokú bíróság által mérlegelésének felülbírálatát, hogy az elsőfokú bíróság indokolásának okszerűtlenségét, logikai ellentmondását kimutatná.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezésben foglaltakra és a fellebbezés korlátaira tekintettel abban a kérdésben kellett a másodfokú bíróságnak állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság ítélete szenved-e olyan hiányosságban, ami a Pp. 381. § szerinti hatályon kívül helyezést tenne szükségessé. Szükséges-e a tényállás kiegészítése, illetve a megállapított tényekből a fellebbezésben írtak alapján eltérő következtetés levonása.

Az elsőfokú bíróság nem vétett olyan lényeges eljárási szabálysértést, ami miatt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése lenne indokolt. Az elsőfokú bíróság kellő mélységgel foglalkozott a felek által felvetett jogi érvekkel, döntésének alapja és indokai az ítéletből

megismerhetőek. Az indokolás nem szenvedett a Pp. 346. § (4), (5) bekezdését sértő olyan hibában, ami a határozat felülbírálatát akadályozná. A képmáshoz való jog kapcsán az alkotmányos szempontú elemzés hiánya a szükséges körben a másodfokú eljárásban pótolható, az alperes egyéb indokolással kapcsolatos hivatkozásai az ügy érdemére nem hatottak ki és nem tették szükségessé az eljárás megismétlését a Pp. 381. § alapján.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg. A megállapított tényállás kiegészítésére, módosítására nem volt indok a fellebbezésben írt okokból. Az elsőfokú bíróság megjelölte, hogy hol helyezkedett el a kifogásolt kép. A további részletezés a PK 12. számú állásfoglalásra figyelemmel a cím, a szöveg és a kép egészének összefüggésére figyelemmel szükségtelen volt. Nem volt annak sem jelentősége, hogy a felperes képmása mennyire élesen látszik, milyen széles kör számára ismerhető fel. A felismerhetőséget a keresetőségi jog szempontjából kell vizsgálni, amelyre a PK 12. számú állásfoglalás nem tartalmaz iránymutatást. Az érintett akkor is érvényesíthet igényt a képmása kapcsán, ha csak az őt ismerők ismerhetik fel a felvétel alapján.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálására irányadó jogszabályokat helyesen jelölte meg, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és nagyobb részt annak indokaival is egyetértett.

A fellebbezésre tekintettel az alábbiakat emeli ki.

A cikk tárgyát képező felvétel a felperesről nem vitásan közszereplés alkalmával, a 2017-es tüntetésen készült, a készítéshez ezért a Ptk. 2:48. § (2) bekezdése alapján nem volt szükség a felperes hozzájárulására. A felperesnek számolnia kellett azzal is a Ptk. 2:48. § (2) bekezdése alapján, hogy a közéleti esemény bemutatásával kapcsolatban ezt felhasználhatják. Közömbös volt a tömegfelvétellel kapcsolatos fellebbezési érvelés: a készítés és a felhasználás lehetőségét a felperes közszereplése biztosította. A másodfokú bíróság ezért csak megjegyzi, hogy az elsőfokú bíróság helyes indokokkal állapította meg, hogy a felperes képmása a perbeli felvételen nem tömegfelvételnél, hanem egyediséget szerezett. Az egyediséget a képen a felperes kiemelt, középpontba helyezett figurája és felismerhető félprofilja adja, nem a kép üzenete, vagy az a meghatározó, hogy milyen széles körben ismerik fel.

Nem volt ügydöntő jelentősége annak sem a képmással való önrendelkezés korlátai vizsgálata szempontjából, hogy a 2018-as tüntetésen a felperes milyen esemény tekintetében minősült közszereplőnek, azon való jelenléte közszereplésnek minősült-e vagy sem. A felhasznált képmás nem a 2018-as tüntetésen készült, a Ptk. 2:48. § (2) bekezdése a felvétel készítésénél kívánja meg a nyilvános közszereplést. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor azt helyesen állapította meg, hogy a Ptk. 2:48. § (1), (2) bekezdéseiből nem vonható le olyan következtetés, hogy egy közszereplés alkalmával készült felvétel bárhol, bármilyen körülmények között szabadon felhasználható.

A Ptk. 2:48. § (1) bekezdése alapján a törvény változatlanul tiltja az olyan magatartásokat, amelyek kívül esnek a megadott hozzájárulás címzettjein, tárgyán, jogszabályi, illetve az érintett által meghatározott korlátain. A közszereplés a Ptk. 2:48. § (2) bekezdése alapján kivétel a hozzájárulás fő szabálya alól, amely csak abban a körben érvényesülhet, amit az érintett a közszereplésével összefüggésben kell, hogy elviseljen. Ennek hiányában a hozzájárulás követelményének kell, hogy megfeleljen a felhasználás. Nem szakadhat el azonban a konkrét közszerepléssel összefüggéstől a hozzájárulás nélküli felhasználás, nem lehet pl. kereskedelmi célú sem.

Az alperes kétségtelenül társadalmi-politikai tárgyú témában, közügyekre vonatkozóan fejtette ki álláspontját, és a mondanivaló illusztrációjaként felhasznált felperesről készült felvétel közszereplés alkalmával készült. Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy nem hagyható figyelmen kívül az írás publicisztikai, véleménycikk jellege, és a közügy érintettsége, a közügyre vonatkozó véleménynyilvánítás szabadságát az alperes által hivatkozott AB határozatok, valamint a 7/2014. (III. 7.) AB határozat is kiemelten védik. A felperesnek ezzel összefüggően a Ptk. 2:44. § és a 7/2014. (III. 7.) AB határozat [43]-[50] bekezdéseiben foglaltak alapján nagyobb volt a tűrési kötelezettsége. Ez azonban nem teszi a felhasználást automatikusan jogszerűvé, csak az egyik figyelembe veendő szempont a képmás közszerepléssel összefüggő felhasználásának jogszerűsége vizsgálatánál. A felperes fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott 3348/2018. (XI. 12.) AB határozat [34] bekezdése is megerősíti, hogy vizsgálni kell azt is a közügyre vonatkozó véleménynyilvánításon túl, hogy milyen a felhasznált képmás és a szöveg kapcsolata.

A sajtóban megjelent szöveg és kép kapcsolata, jelentéstartalma vizsgálata során megfelelően alkalmazható a PK 12. számú állásfoglalás, melyre figyelemmel ezeket az elemeket nem kiragadva, hanem belső összefüggéseikre, és az átlagolvasó értelmezésére tekintettel kell értékelni. Nem volt ügydöntő jelentősége ezért annak, hogy mely bekezdés mellett látható a kép.

A publicisztikai tárgyú véleménycikk címe egy konkrét, a 2018. májusi tüntetésen történt eseményhez kapcsolódik, ahol egyházi méltóságokat inzultáltak („lincselte volna a csöcselék”). Az írás a tüntetők rövid jellemzése után ennek részleteit ismerteti, egy videofelvétel alapján, illetve következtetéseket von le a fizikai erőszak 2018. májusi tüntetésen történt megjelenése kapcsán. Ehhez az íráshoz mellékelte az alperes bármilyen magyarázat, képaláírás nélkül a felperest egy tüntetésen ábrázoló fényképet, amelyen a felperes az öklét magasba emelve látható. Ebből arra következtet az átlagolvasó, hogy a cikkben konkrétan szereplő 2018. májusi tüntetés egyik erőszakos mozzanatát látja, ami a cikkben szereplő inzultáláshoz kapcsolódik. Nem foghatott helyt a rendőrsorfallal és a tüntetők szembenállásának ábrázolására vonatkozó alperesi érvelés, ezt a cikk tartalma cáfolja, amely kifejezetten egy meghatározott tüntetésen történt konkrét, fizikai erőszakba torkolló eseménnyel és abból levont tanulságokkal foglalkozik. Közömbös volt ezért az is, hogy a felperes egyébként jelen volt a 2018. májusi tüntetésen, nem volt vitatott, hogy a felperesnek semmi köze nem volt az erőszakos, és általa is elítélt jelenethez.

A kép az olvasó számára egy adott eseményt illusztrál, miközben nem tájékoztatás, hiszen nem ott készült. A felvételen egy más témájú, más körülmények között felháborodott tüntető látható, miközben a cikk egy egyházi személyeket ért atrocitás erőszakos motívumát mutatja be. A felperesről bemutatott kép és a cikk tartalma között hiányzik a valós kapcsolat. A cikk közügyre vonatkozó tárgyához, egy konkrét tüntetésen történt inzultushoz a felperesről készült kép bemutatásának nem volt köze. Az összekapcsolás a fentiek szerint megtévesztő, ezáltal a felperes képmásának felhasználása nem abba a körbe tartozik, amellyel a felperes számolhatott, illetve amelyet a Ptk. 2:48. § (2) bekezdése alapján közszereplésével összefüggően el kellene viselnie.

Az érintettre nézve félrevezető és sértő tartalmú, a cikk tárgyát képező, bemutatott konkrét eseménnyel összefüggésbe nem hozható, ezért a közügyre vonatkozó részében is félrevezető perbeli képmás közlés nem tekinthető a közügyre vonatkozó véleménynyilvánítás szabadságának érvényesüléséhez szükséges és azzal arányos korlátozásnak a Ptk. 2:44. § és a 7/2014. (III. 7.) AB határozat alapján sem. Különös tekintettel arra, hogy a szöveg szerint rendelkezésre állt az eseményt valósan illusztráló videó, a közügyekre vonatkozó vitát a képi tájékoztatásnak nem minősülő, magyarázat nélkül félrevezető illusztráció nem szolgálja.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a Ptk. 2:48. § alapján a képmáshoz fűződő jog megsértését.

Ugyanezen okokból volt helytálló az elsőfokú bíróság álláspontja a személyes adatok védelméhez való jog megsértése kapcsán az Info tv. 4. § (1) bekezdés szerinti tisztességes és célhoz kötött adatkezelés, illetve a 6. § (5) és (7) bekezdése szerinti jogalapok teljesülése hiányában.

Egyebekben az elsőfokú bíróság indokolásával a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett. Az elsőfokú bíróság helyes indokaira azok megismétlése nélkül ezért visszautal.

A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerinti becsület megsértése kapcsán azt emeli ki a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel, hogy nem annak van jelentősége, hogy a cikkben szereplő, erőszakos magatartást tanúsító tüntetők nevezhetők-e csőcseléknek, megnyilvánulásuk lincseléssel kapcsolatba hozható-e vagy sem. Elfogadható érv a felperes fellebbezési ellenkérelméből, hogy a cikket nem a szövege, hanem annak illusztrációja miatt tartja jogsértőnek. A becsülethez való jog megsértését abból a szempontból kellett vizsgálni a szöveg és a kép fentebb kifejtett egységére, és a PK 12. számú állásfoglalás alapján az átlagolvasó értelmezésére figyelemmel, hogy a felperesre nézve mennyiben minősül indokolatlanul bántó véleménynyilvánításnak a csőcselék, illetve a lincselés kifejezés. Mivel a felperes nem vitásan nem volt jelen a tüntetés cikk tárgyát képező erőszakos megnyilvánulásánál, a tüntetőkenti részvételének csőcselék kifejezéssel minősítése indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás.

Mivel a képet és a szöveget egységként kellett értelmezni, a jóhírnévhez való jog megsértésének vizsgálatánál is irányadó volt, és a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelt az elsőfokú bíróság által adott szövegértelmezés, az nem terjeszkedett túl a szöveg tartalmán. A kép és a szöveg alapján az átlagolvasó arra következtet, hogy a felperes is az erőszakos megnyilvánulás részese volt, ami valótlan és sértő, ezért a Ptk. 2:45. § (1) bekezdése alapján a jóhírnév megsértésére is helyes következtetést vont le az elsőfokú bíróság.

A másodfokú bíróság a sérelemdíjjal kapcsolatos elsőfokú bírósági döntéssel is egyetértett. A Ptk. 2:52. § (1), illetve (3) bekezdés alapján nem szükséges az, hogy a felperes a sérelmeit, hátrányait külön megjelölje ahhoz, hogy a sérelemdíj megítélhető legyen számára. A képmással, illetve személyes adattal összefüggő jogsértés jellegére figyelemmel az önrendelkezés lehetőségétől megfosztás önmagában olyan sérelem, ami a sérelemdíjat indokoltá teszi. A hasonló jellegű, sajtóban megjelenő tartalom miatti jóhírnév, illetve becsület sérelménél köztudomásúnak tekinthető, hogy a felperes ismerősei körében magyarázkodásra szorulhatott, kérdéseket kaphatott. Az alperes bagatellre, illetve sérelem hiányára hivatkozása megalapozatlan volt.

A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése az összes körülmény figyelembe vételét írja elő, a felsorolás a sérelemdíj összegszerűsége megállapításának szempontjaira ad a „különösen” kifejezés használatával példálózó felsorolást. Az elsőfokú bíróság olyan körülményeket értékelte a felróhatóság, a nyilvánosság széles köre körében, amely a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésének megfelelt, és azokat kellő súllyal értékelte. A felperes nem adott elő olyan konkrét hátrányokat, amelyek a perbeli jellegű jogsértéssel köztudomásúan megállapítható hatásokon, hátrányokon túlmutatna, illet az elsőfokú bíróság sem vett figyelembe. Az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összege - még a törlés figyelembe vételével is - megfelelt a közéleti megszólalással összefüggő, jóhírnév és becsület megsértésével együtt járó, önrendelkezési jogot sértő jogtalan képmás felhasználás miatt, a Pp. 279. § (3) bekezdése alapján indokoltan megállapítható összegnek.

A hasonló ügyekben megítélt sérelemdíjakra figyelemmel sem volt eltúlzottnak tekinthető, nem volt jogszabályi alap az elsőfokú bíróság által megállapított összeg felülmérlegelésére.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság határozatának megváltoztatására a fellebbezésben írt okokból nem volt alap.

A másodfokú bíróság a Pp. 383. § (6) bekezdése alapján hivatalból bírálta felül az illetékre vonatkozó elsőfokú bírósági rendelkezést. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés b) pontja értelmében, ha a per tárgyának értéke nem meghatározható, a törvényszék előtti eljárásban 600.000 forintot kell figyelembe venni. Az Itv. 40. § (1) bekezdése alapján pedig az előterjesztett igények együttes értékét kellett figyelembe venni. Mivel a felperesnek az alperessel nemcsak sérelemdíj, hanem jogsértés megállapítása iránti, azaz meg nem határozható pertárgy értékű keresete is volt, és ennek a kérelemnek a pertárgyértéke a sérelemdíj iránti kereset pertárgyértékét meghaladta, az illeték alapjának meghatározásánál az Itv. 39. § (3) bekezdését kellett alkalmazni. Az elsőfokú eljárásban fizetendő kereseti illeték mértéke ezért az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja értelmében 36.000 forint és nem 18.000 forint volt.

A másodfokú bíróság fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján kizárólag az illetékre vonatkozó rendelkezés tekintetében részben megváltoztatta a rendelkező részben foglaltak szerint, egyebekben - utalva a Pp. 386. § (4) bekezdése alapján annak fentiek szerint helyes indokaira is - az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, erre tekintettel a felperes javára a másodfokú bíróság a Pp. 364. § folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a csatolt költségjegyzék figyelembe vételével, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdés alapján - a felperes által megjelölt 55.000 forint helyett 6 munkaórát indokoltként elfogadva - összesen 30.000 forint+áfa ügyvédi munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte az alperest.

A le nem rótt fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2019. május 24.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró